

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

NACIONALNA ALIJANSA ZA LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ

NATIONAL ALLIANCE FOR LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT

Stavovi i iskustva privrede o regulatornom okruženju i sivoj ekonomiji

Pripremio: Ipsos Strategic Marketing

The Home of Researchers

Av gust, 2014.

© 2012 Ipsos. All rights reserved. Contains Ipsos' Confidential and Proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

Ipsos Public Affairs

Metodologija

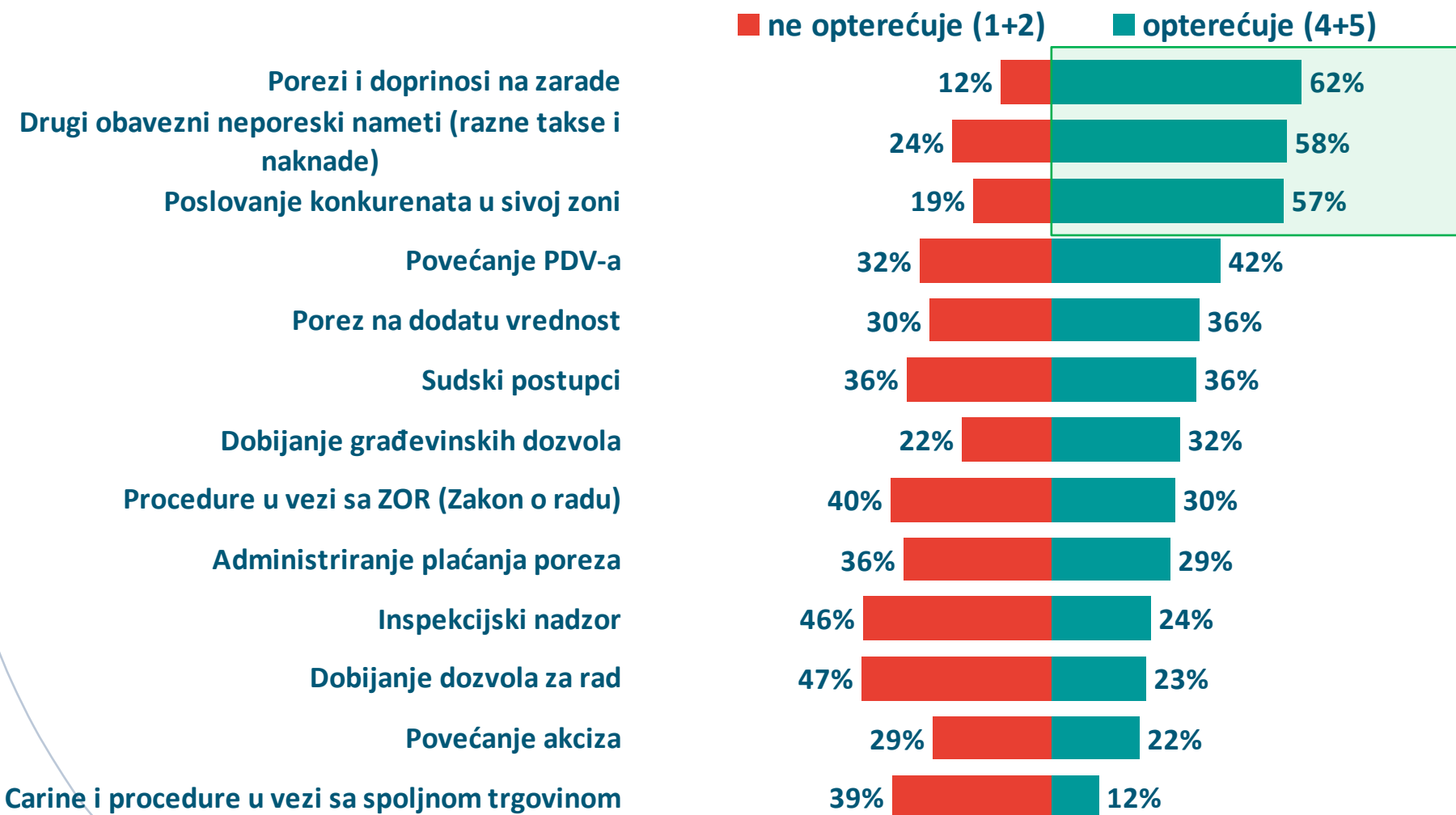
- **Realizacija:** istraživanje je sprovedeno u periodu od 28.07. do 05. 08. 2014. godine
- **Ciljna populacija:** Preduzeća na teritoriji Srbije
- **Uzorački okvir:** baza preduzeća evidentiranih u Agenciji za privredne registre u Srbiji, koja su podnela godišnje završne račune za 2012. fiskalnu godinu
- **Veličina uzorka:** 250 preduzeća
- **Tip uzorka:** kvotni, stratifikovani, reprezentativan za domen preduzeća registrovanih u Srbiji
- **Stratifikacija:** na osnovu geografskih regiona, ekonomske aktivnosti i veličine preduzeća
- **Tip istraživanja:** telefonska anketa (CATI)
- **Trajanje upitnika:** približno 20 minuta

Regulatorno okruženje

Poslovanje preduzeća u najvećoj meri opterećuju razne vrste poreza i neporeskih nameta, kao i doprinosi na zarade, ali i poslovanje konkurenata u sivoj zoni

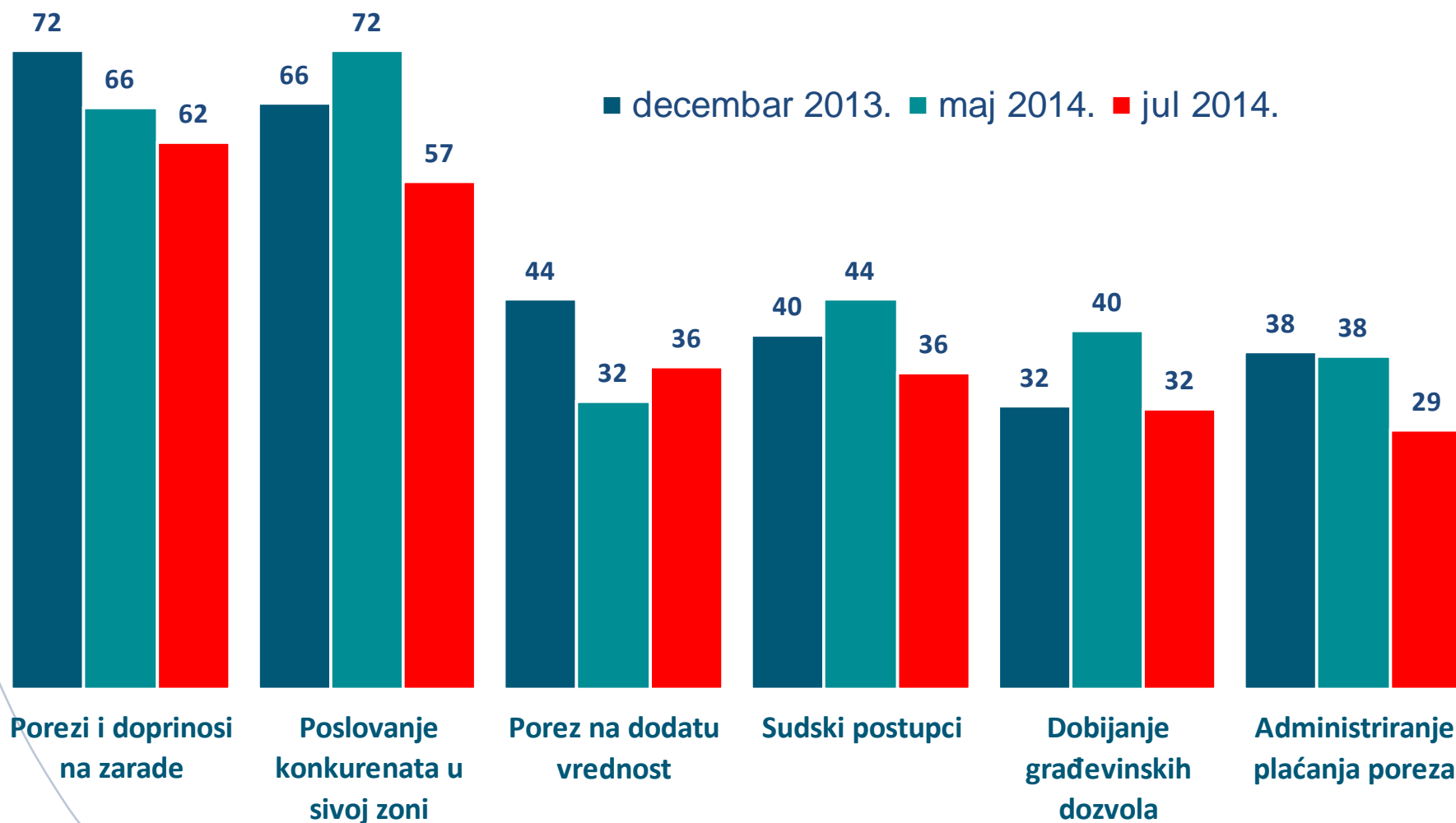
Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

U kojoj meri svaki od sledećih činilaca opterećuje poslovanje Vašeg preduzeća?

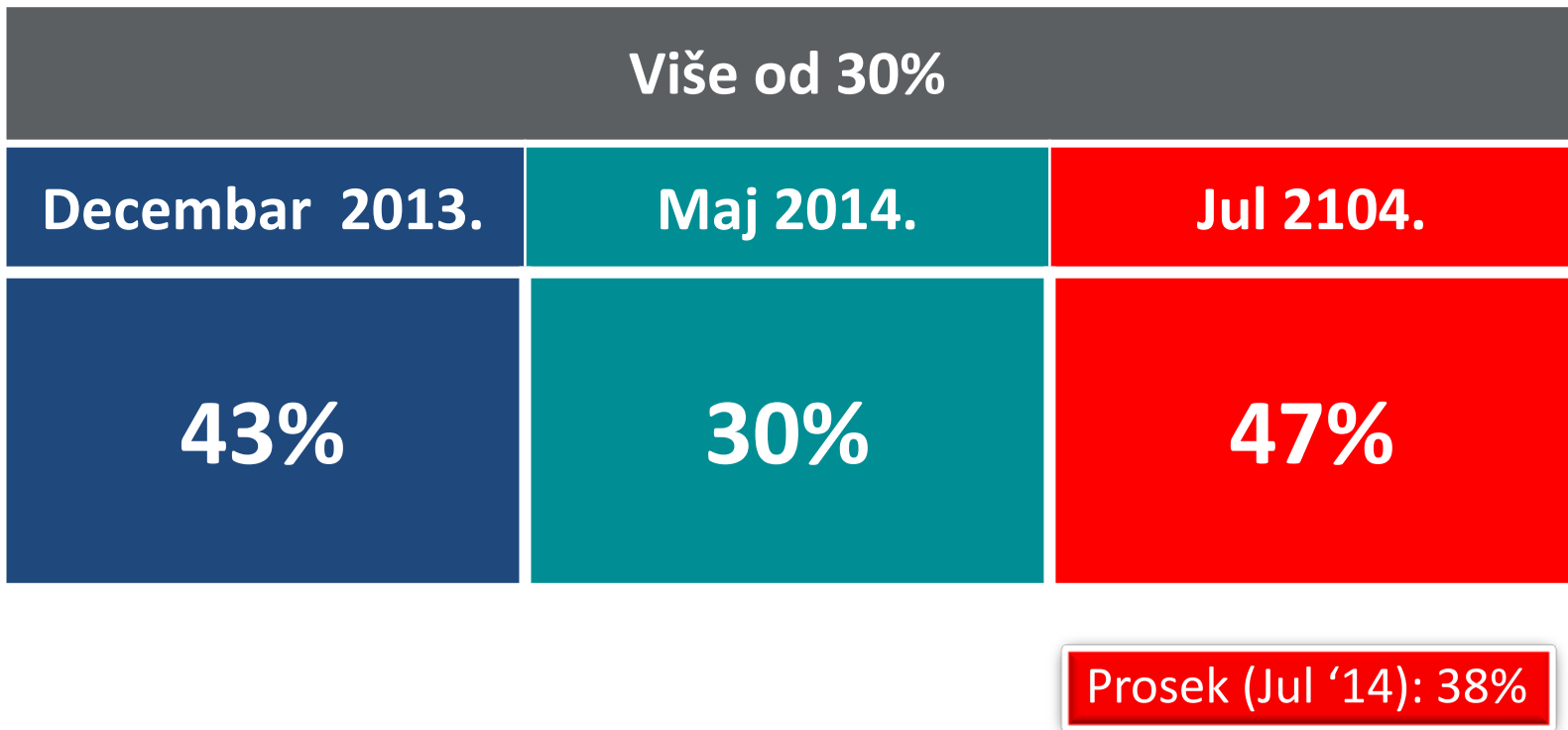
Predstavnici biznis sektora nešto pozitivnije gledaju na opterećenja nego što je to bio slučaj u maju

U kojoj meri svaki od sledećih činilaca opterećuje poslovanje Vašeg preduzeća?

U polovini preduzeća direktori potroše trećinu ili više vremena baveći se administracijom – u proseku, skoro 40% vremena direktora odlazi na birokratiju

Koji procenat radnog vremena direktora Vašeg preduzeća otpada na bavljenje administrativnim i regulatornim pitanjima?

Predstavnike privrednih subjekata najviše optećuju poslovi vezani za PIO fond, kao i procedure u poreskoj upravi/upravi prihoda.

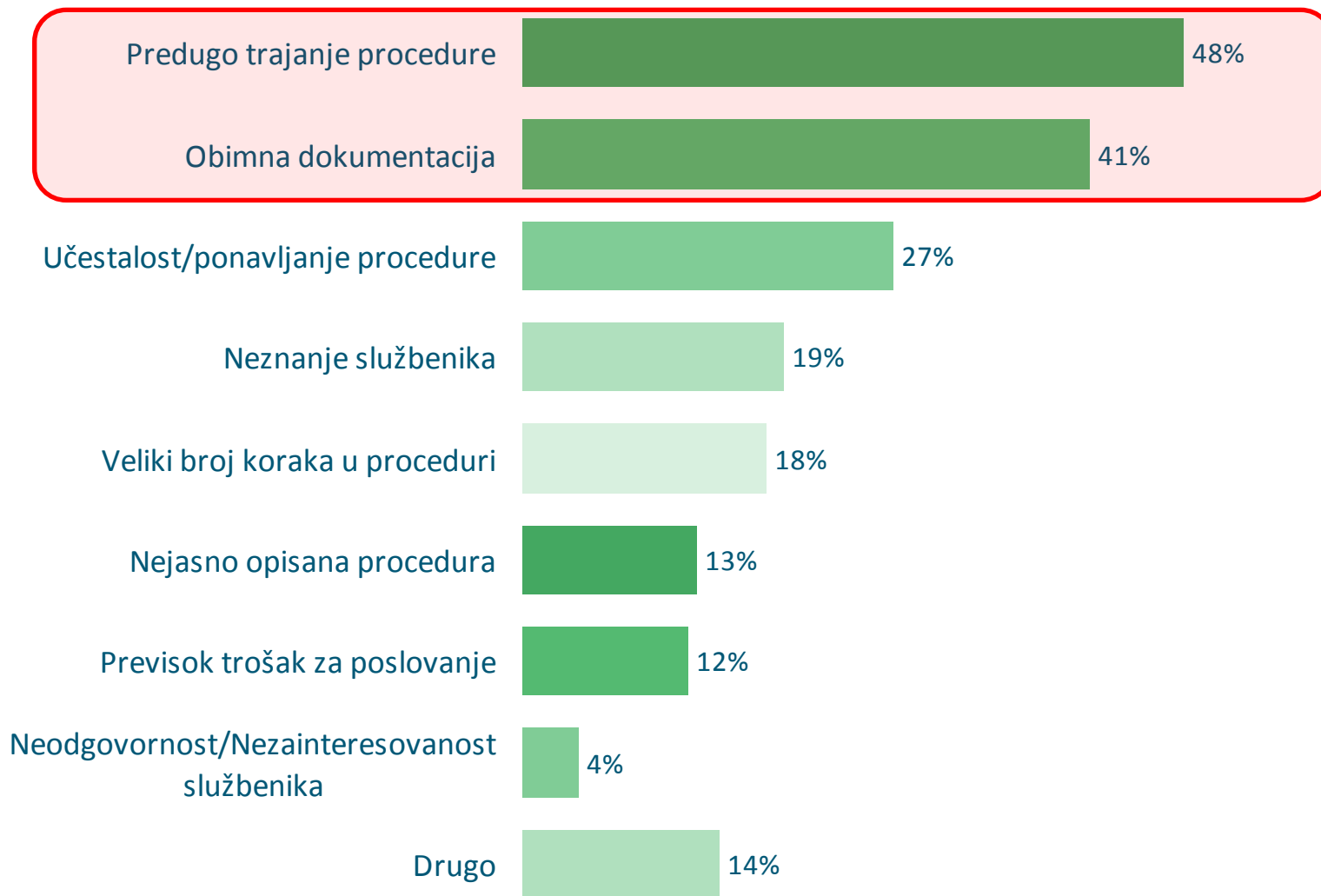

Otvoreno pitanje!

Kada razmišljate o administrativnim procedurama, koja procedura Vas najviše opterećuje?

Najveći problemi u vezi administrativnih poslova su predugo trajanje procedure i obimna dokumentacija.

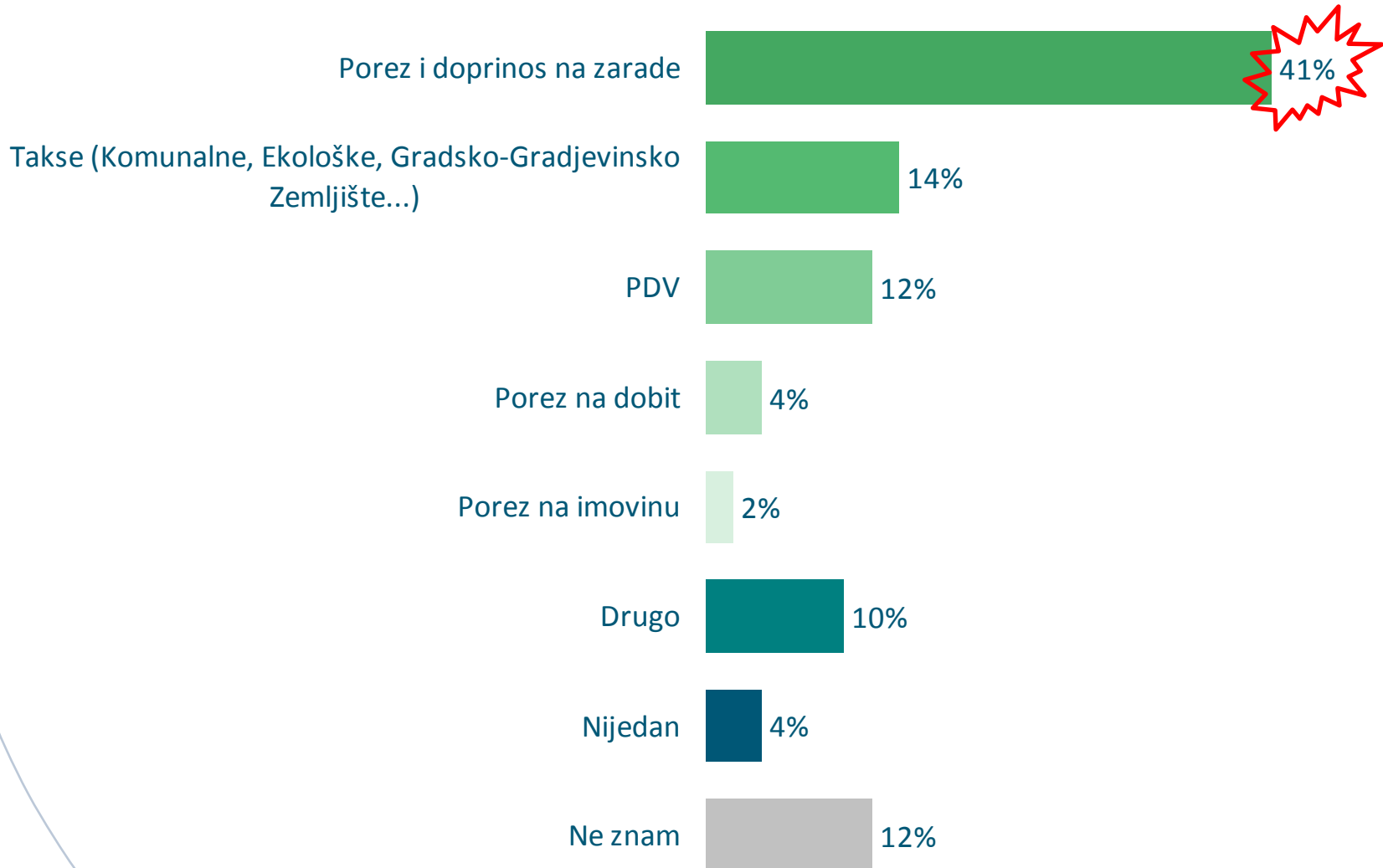
Zašto Vas navedena procedura najviše opterećuje

Višestruki odgovori; Baza: oni koji su naveli administrativnu proceduru koja ih najviše opterećuje (70% od ciljne populacije)

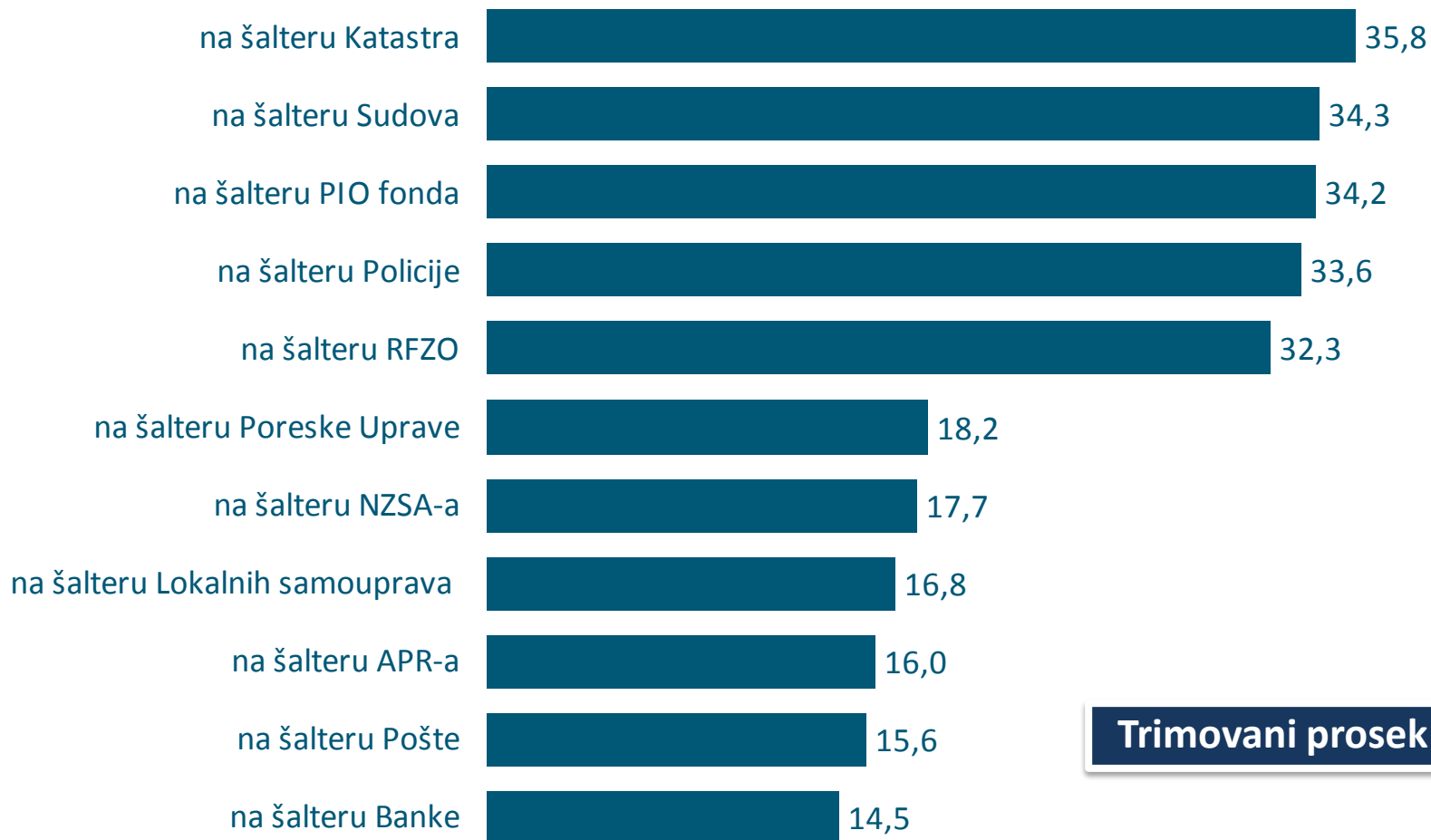
Kao i kod generalnih uzroka opterećenja poslovanja u Srbiji, kod nameta koji najviše opterećuje privredne subjekte porezi i doprinosi na zarade igraju najznačajniju ulogu.

Koji je to namet koji najviše opterećuje vaše poslovanje?

Predstavnicu privrednih subjekata u proseku ističu da najduže čekaju na šalterima katastra oko pola sata, dok se najmanje čeka na šalterima banaka (oko 15 min).

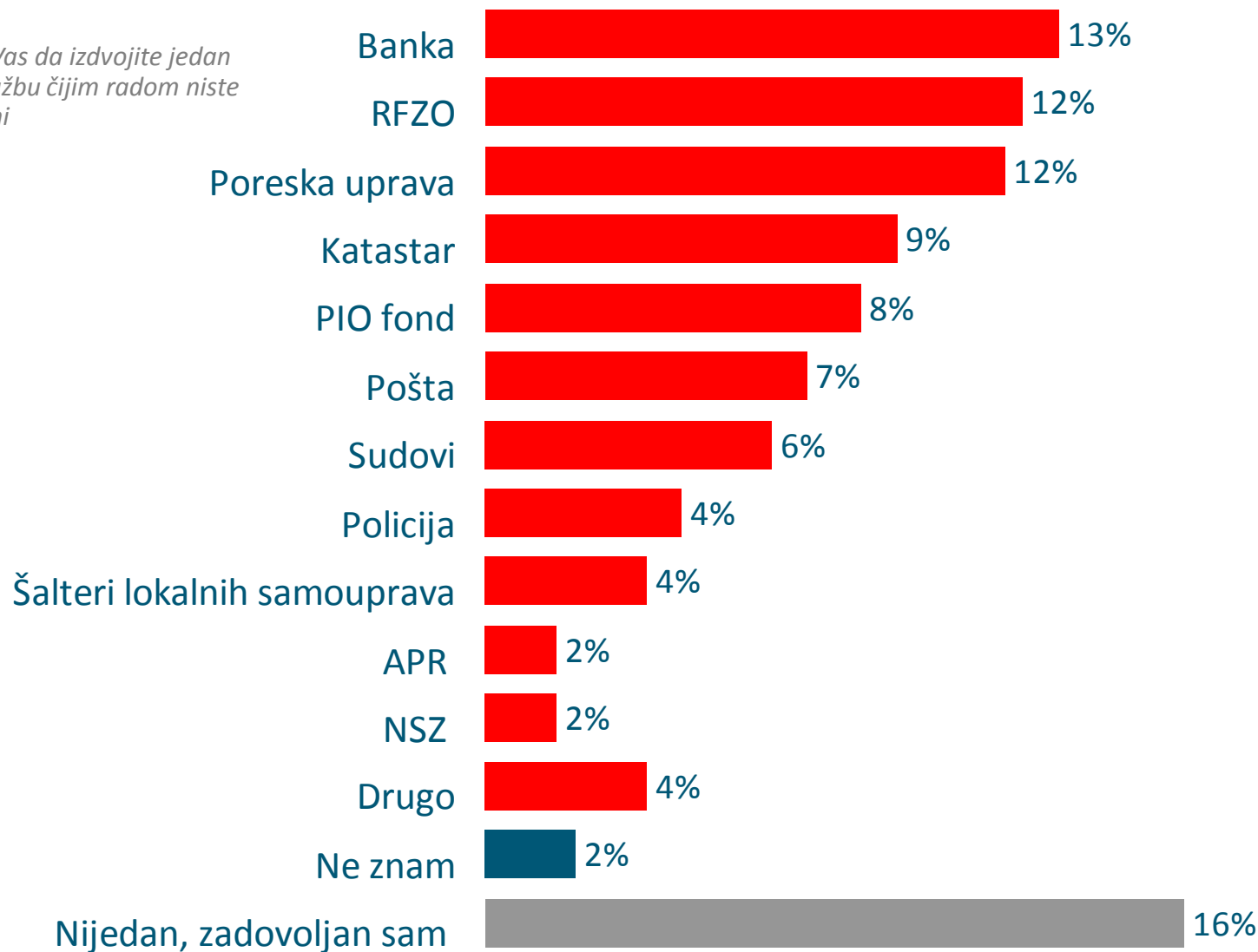
Prosečno vreme čekanja u minutima na šalteru - u minutima

Trimovani prosek

Iako na šalterima banaka privredni subjekti provode najmanje vremena, upravo su radom banaka zadovoljni u najmanjoj meri. Najmanje prigovora privredni subjekti imaju na rad APR-a i NZS-a.

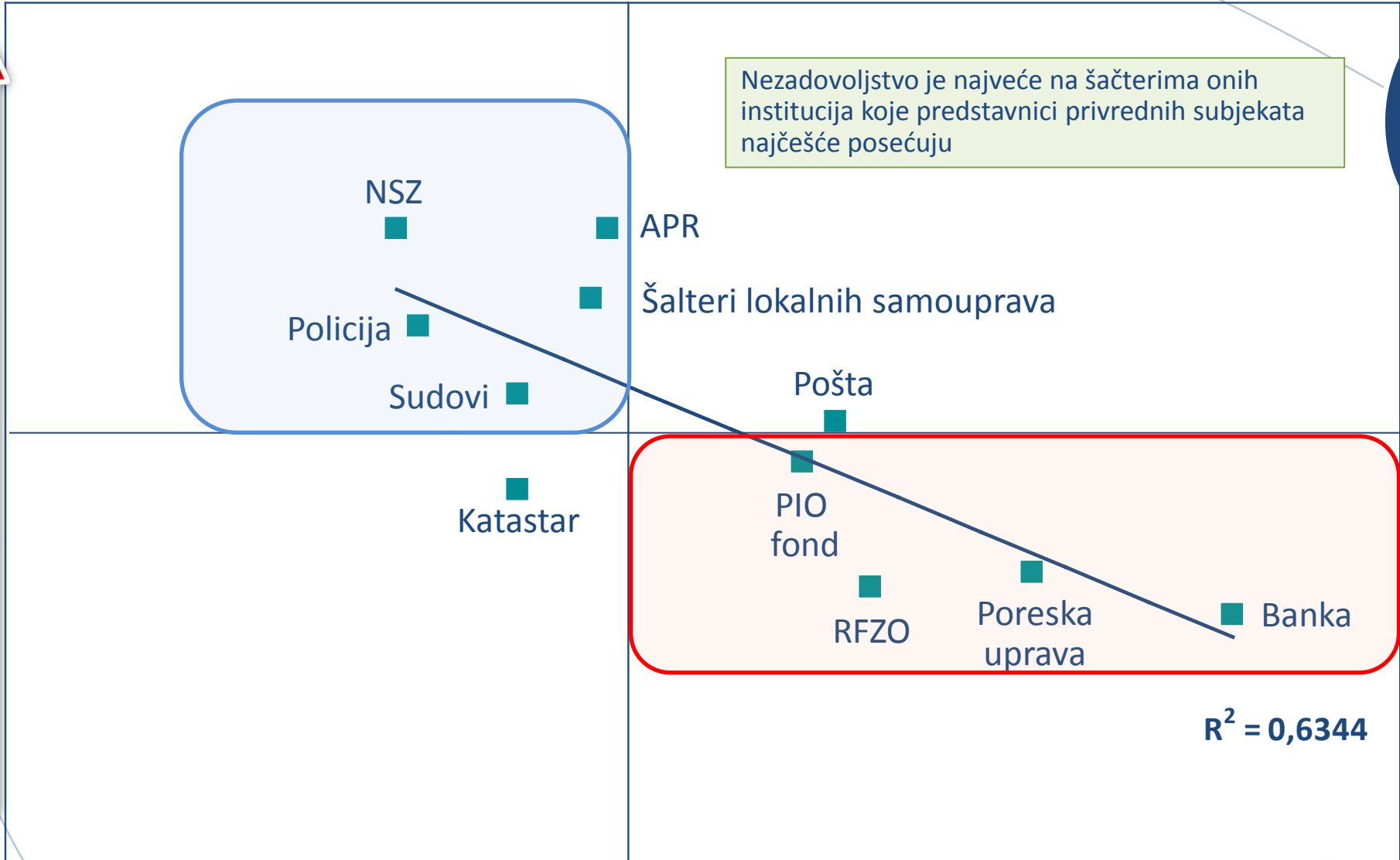
Molimo Vas da izdvojite jedan šalter/službu čijim radom niste zadovoljni

Prosečne vrednosti; Baza: Ukupna ciljna populacija

Odnos iskustva sa šalterima raznih institucija i nezadovoljstva radom tih šaltera

Zadovoljstvo radom šaltera/službe

Iskusta sa raznim procedurama na šalterima institucija

Gotovo sve ispitivane teme predstavljaju problem za preko polovine predstavnika privrednih subjekata. Jedino restriktivnu politiku zapošljavanja i propise koji se odnose na devizno poslovanje ističe relativno mali procenat predstavnika (17%, odnosno 14%)

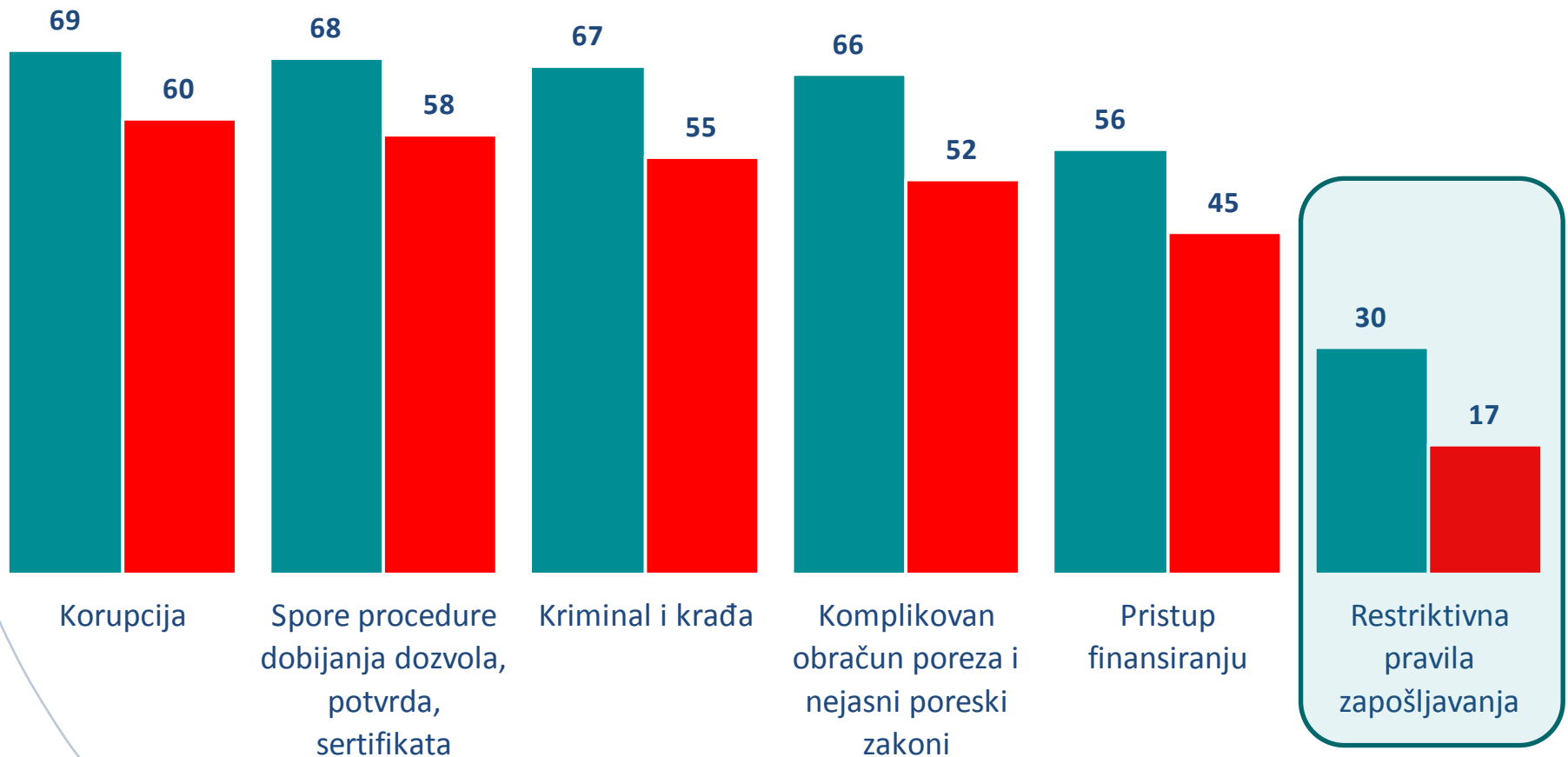
Sa kojim sve problemima se suočava Vaše preduzeće? Molim Vas da iz ponuđene liste odaberete SVE probleme koji utiču na poslovanje Vašeg preduzeća?

Problemi koji utiču na poslovanje preduzeća – najveće razlike u odnosu na prethodni talas

Sa kojim sve problemima se suočava Vaše preduzeće? Molim Vas da iz ponuđene liste odaberete SVE probleme koji utiču na poslovanje Vašeg preduzeća?

Utiču na poslovanje

■ maj 2014. ■ jul 2014.

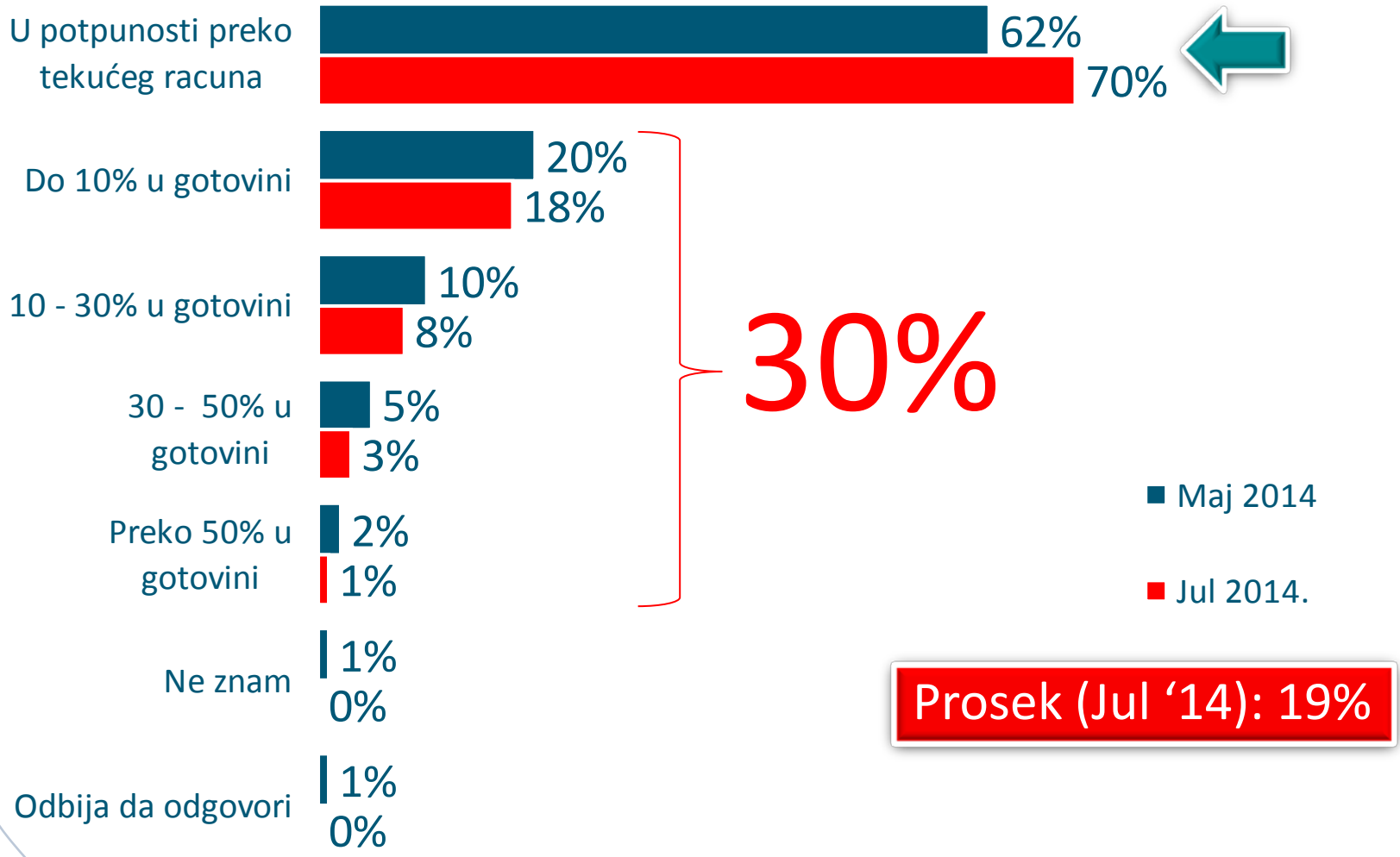
Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Siva ekonomija

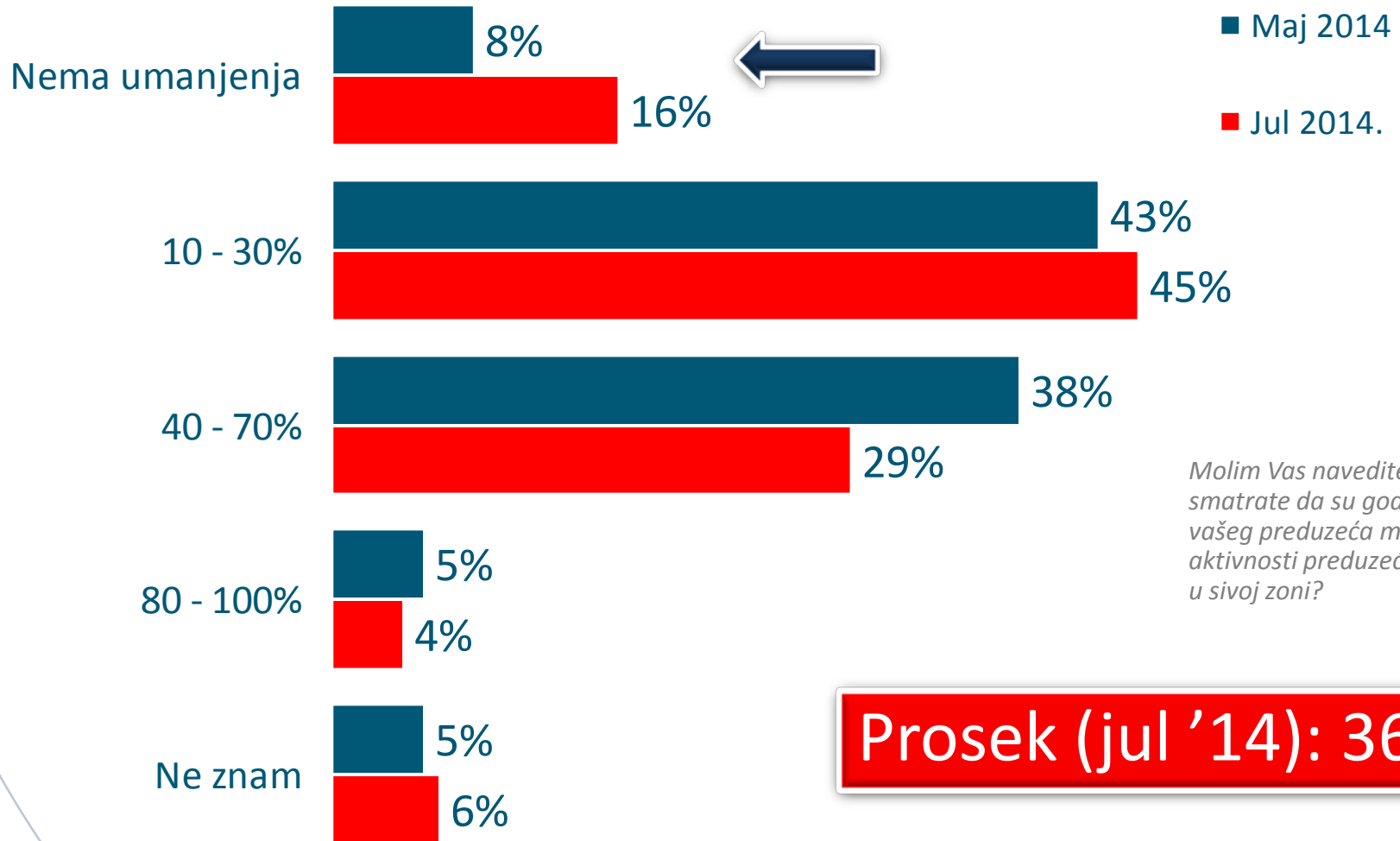
Preko dve trećine predstavnika privrednih subjekata navelo je da sve transakcije obavlja putem tekućeg računa, što je nešto više u odnosu na prethodni talas. U proseku 19% transakcija se vrši gotovinom.

U Srbiji nije neuobičajena praksa da se deo transakcija vrši gotovinom. Da li sva plaćanja vršite preko tekućeg računa ili postoji neki deo koji plaćate u gotovini?

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Predstavnici privrednog sektora smatraju da su njihovi prihodi umanjeni za u proseku 36% usled poslovanja konkurencije u sivoj zoni; ipak, situacija u julu je nešto pozitivnija nego u maju ove godine

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Sve navedene negativne posledice sive ekonomije u nešto manjoj meri su opterećujuće za privredne subjekte u odnosu na prethodni talas.

Koje vrste štete je Vaše preduzece imalo zbog poslovanja konkurenata u sivoj zoni?

U proseku, predstavnici privrednih subjekata smatraju da svaki drugi radnik u njihovoj delatnosti nije prijavljen na punu zaradu!

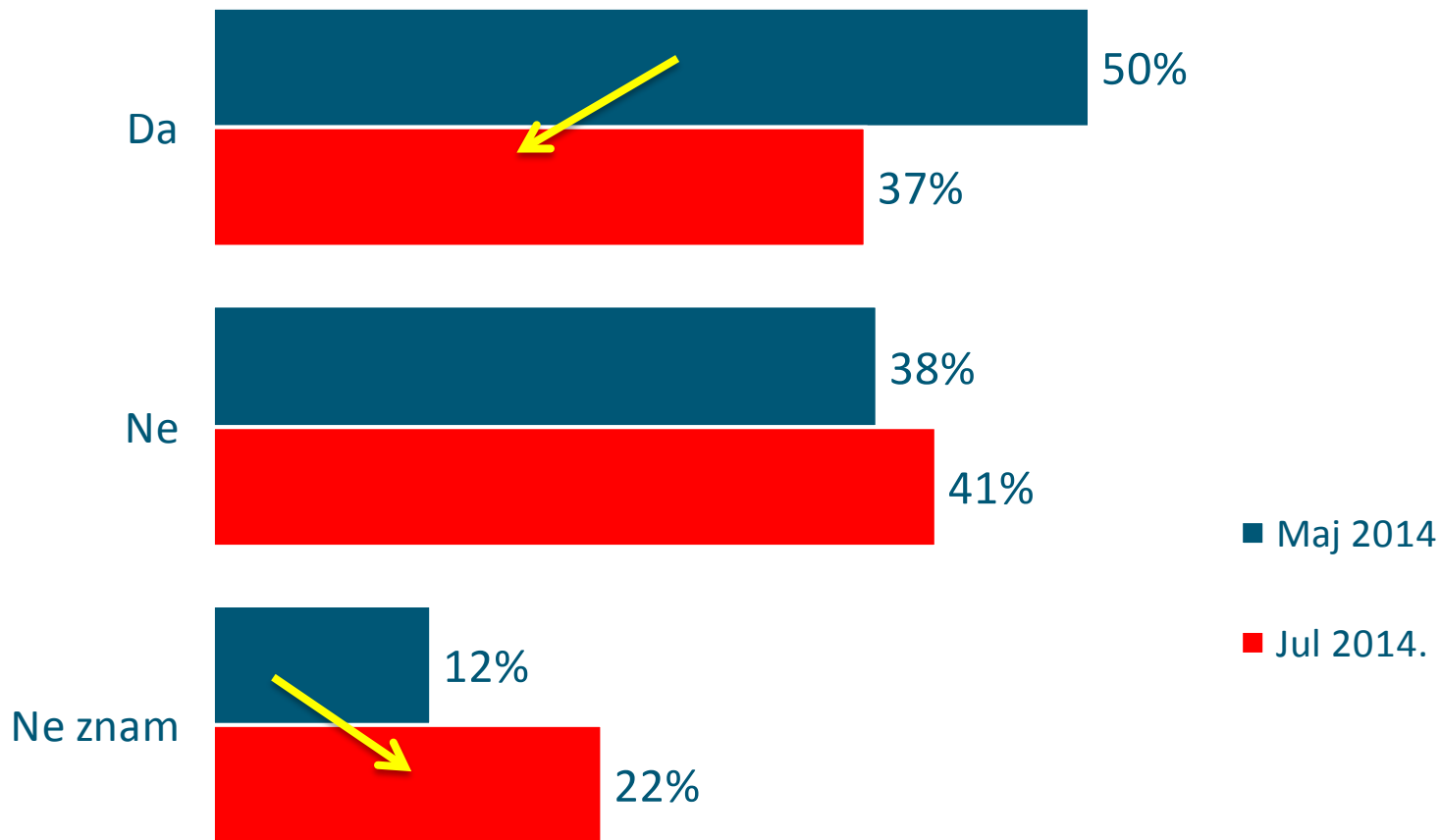
Po vašoj proceni...

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Nešto je manji broj predstavnika biznis sektora koji sa sigurnošću mogu da potvrde da u njihovoj delatnosti postoje preduzeća koja nisu registrovana

Da li u Vašoj delatnosti postoje preduzeća koja nisu registrovana?

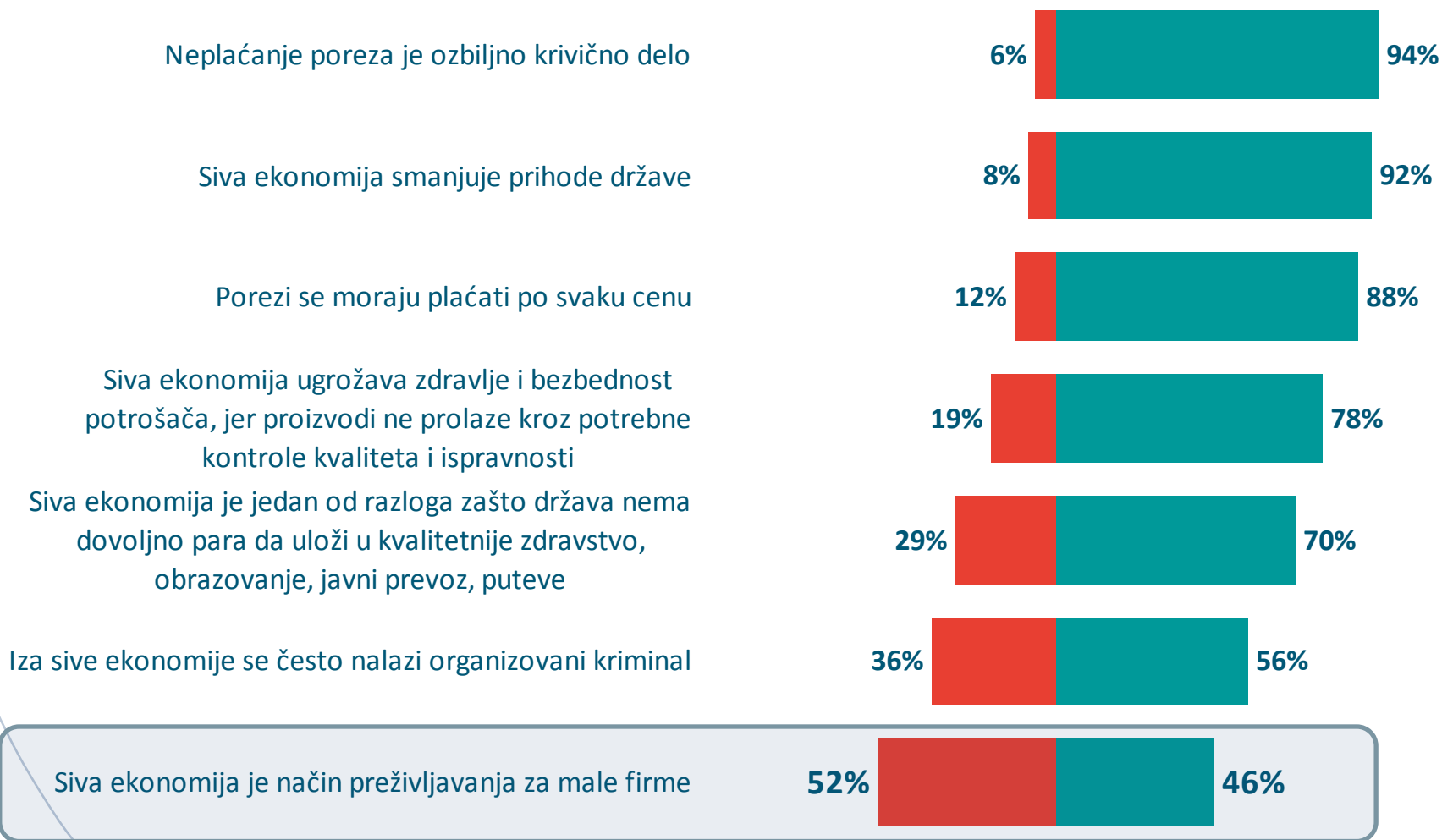

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Predstavnici privrednih subjekata se u najvećoj meri slažu da je neplaćanje poreza krivično delo, kao i da siva ekonomija smanjuje prihode države. S druge strane, u najmanjoj meri se slažu sa stavom da je siva ekonomija način preživljavanja za male firme.

U kojoj meri se slažete sa sledećim tvrdnjama?

■ ne slaže se (1+2) ■ slaže se (3+4)

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

3 od 10 predstavnika privrednih subjekata veruje da će preduzeća koja posluju u sivoj zoni biti otkrivena, dok petina smatra da će preduzeća biti otkrivena i kažnjena. Svega 12% predstavnika ističe da će preduzeća koja budu otkrivena i kažnjena, tu kaznu i platiti.

Ocenite verovatnoću da će preduzeće koje posluje u sivoj zoni biti otkriveno?

Ako bude otkriveno, šta mislite koja je verovatnoća da će preduzeće tj. direktor/preduzetnik biti kažnjen?

Ako se odredi kazna, šta mislite koliko je verovatno da će ta kazna biti i plaćena?

Verovatnije je da će kazna biti plaćena

12%

46%

46% onih koji veruju da će biti kažnjeni smatraju da će kazna biti plaćena

Verovatnije je da će biti kažnjen

22%

71% onih koji veruju da će biti otkriveno smatra da će biti i kažnjen

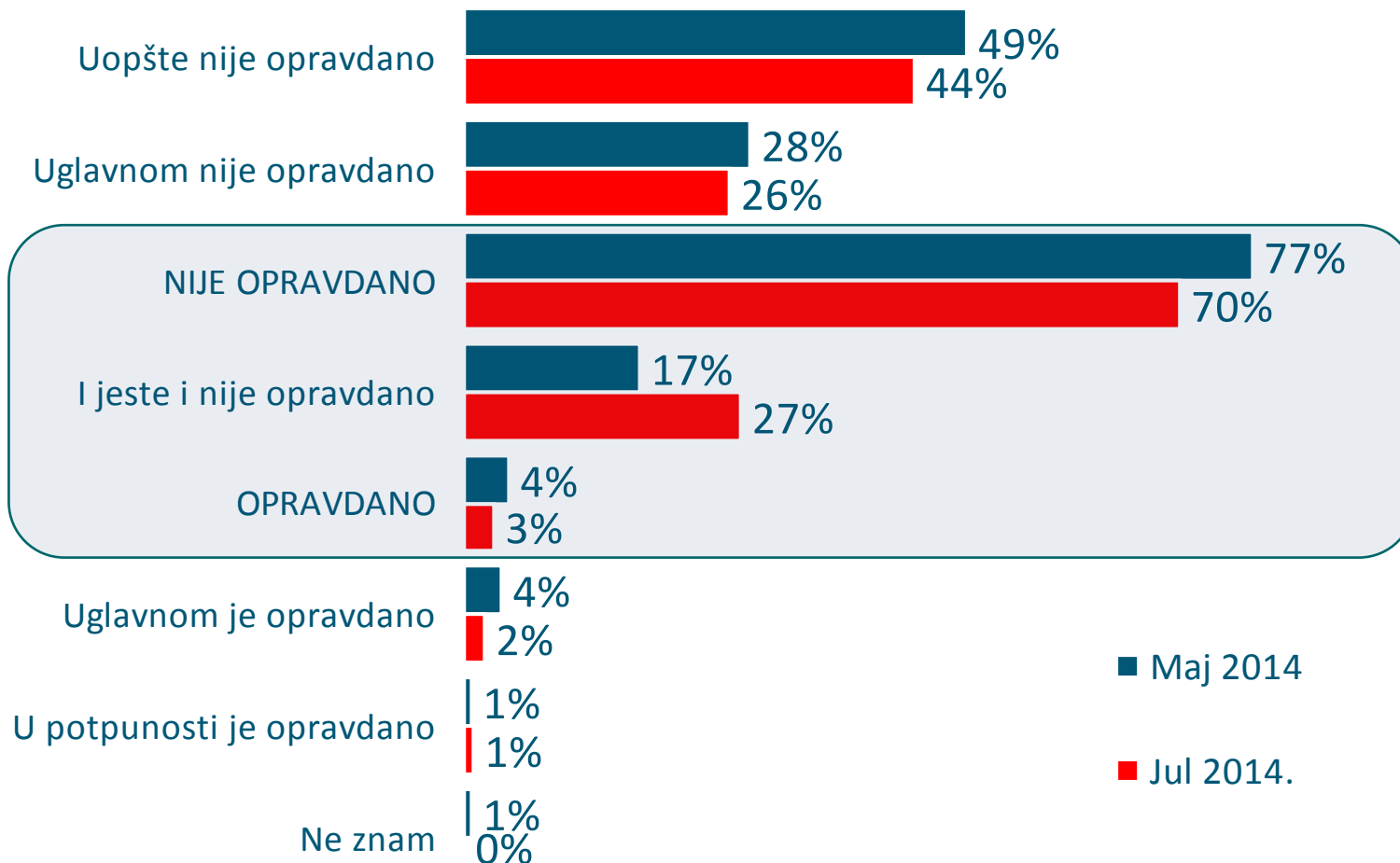
Verovatnije je da će biti otkriveno

71%

30%

Preko dve trećine predstavnika privrednih subjekata smatra da poslovanje u sivoj zoni nije opravdano, ali je to ipak manje u odnosu na prethodni talas.

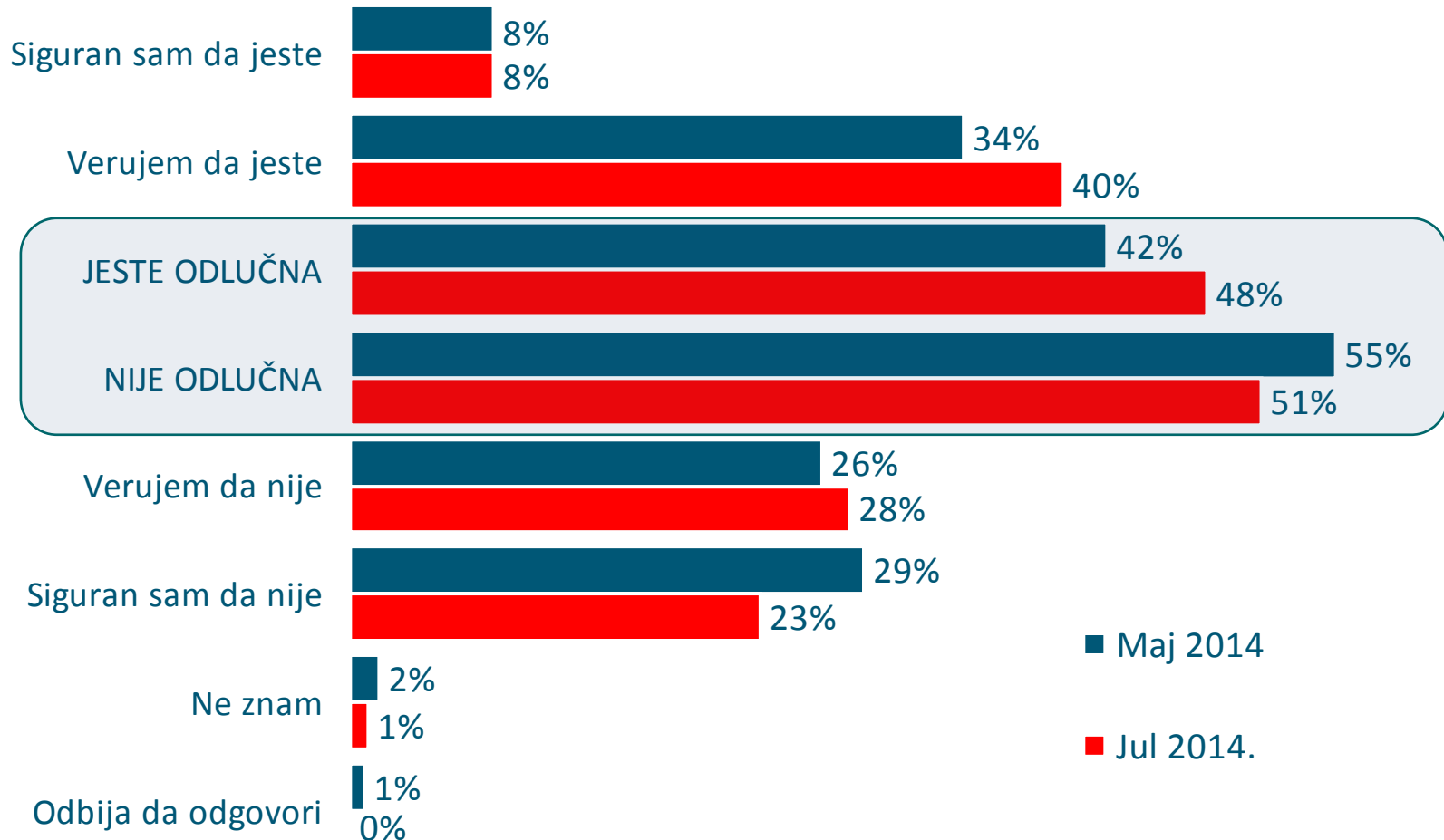
Kakav je Vaš stav u pogledu opravdanosti poslovanja u sivoj zoni? Molim Vas koristite skalu od 1 do 5, gde 1 znači da takvo poslovanje uopšte nije opravdano, a 5 da je u potpunosti opravdano.

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Mišljenja su podeljena po pitanju odlučnosti države u borbi protiv sive ekonomije. Predstavnici privrednih subjekata sada vide državu kao nešto odlučniju u odnosu na maj ove godine.

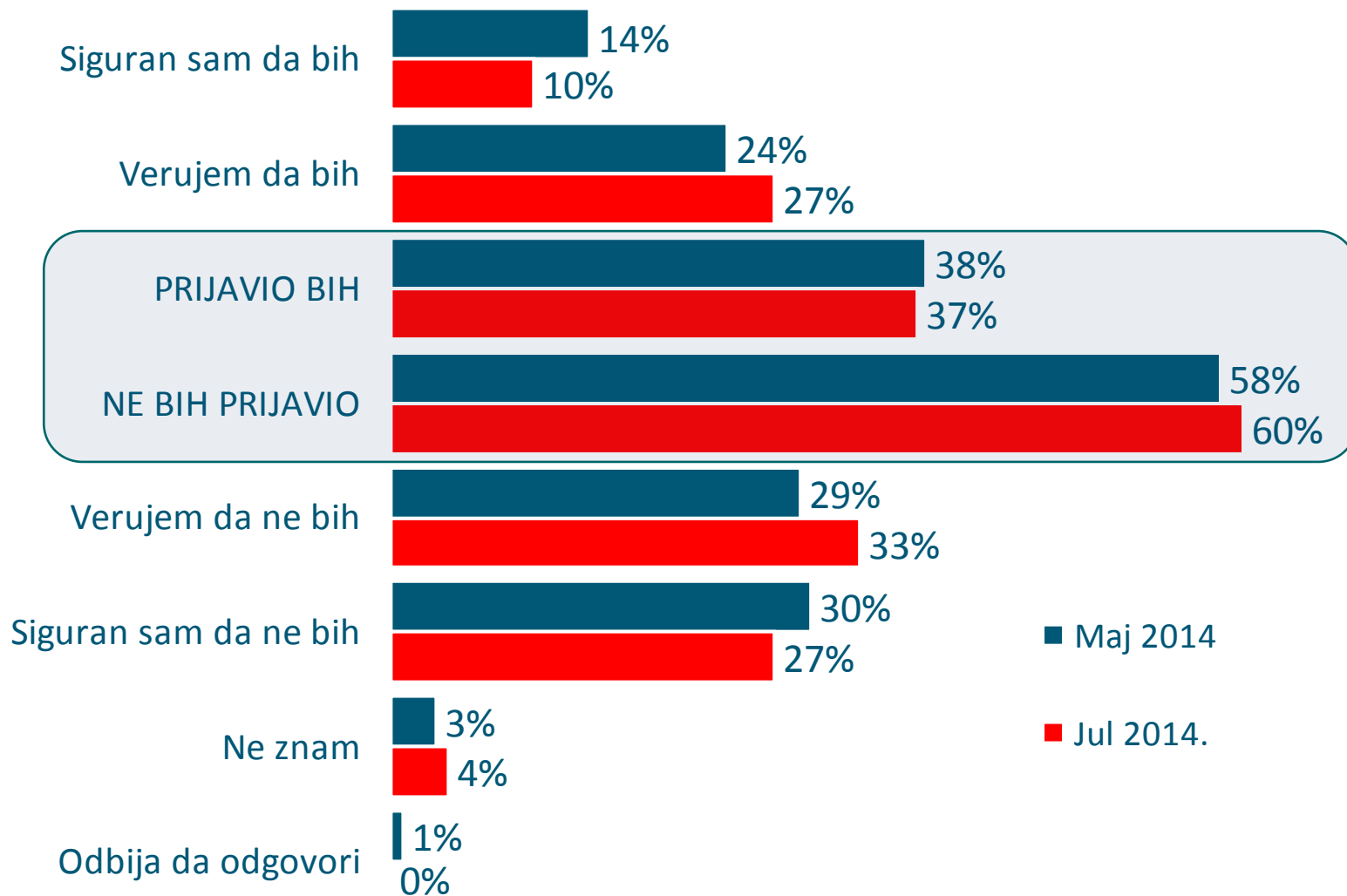
Da li mislite da je država odlučna u borbi protiv sive ekonomije?

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Čak 6 od 10 predstavnika ističe da ne bi prijavio konkurentsku firmu koja posluje u sivoj zoni.

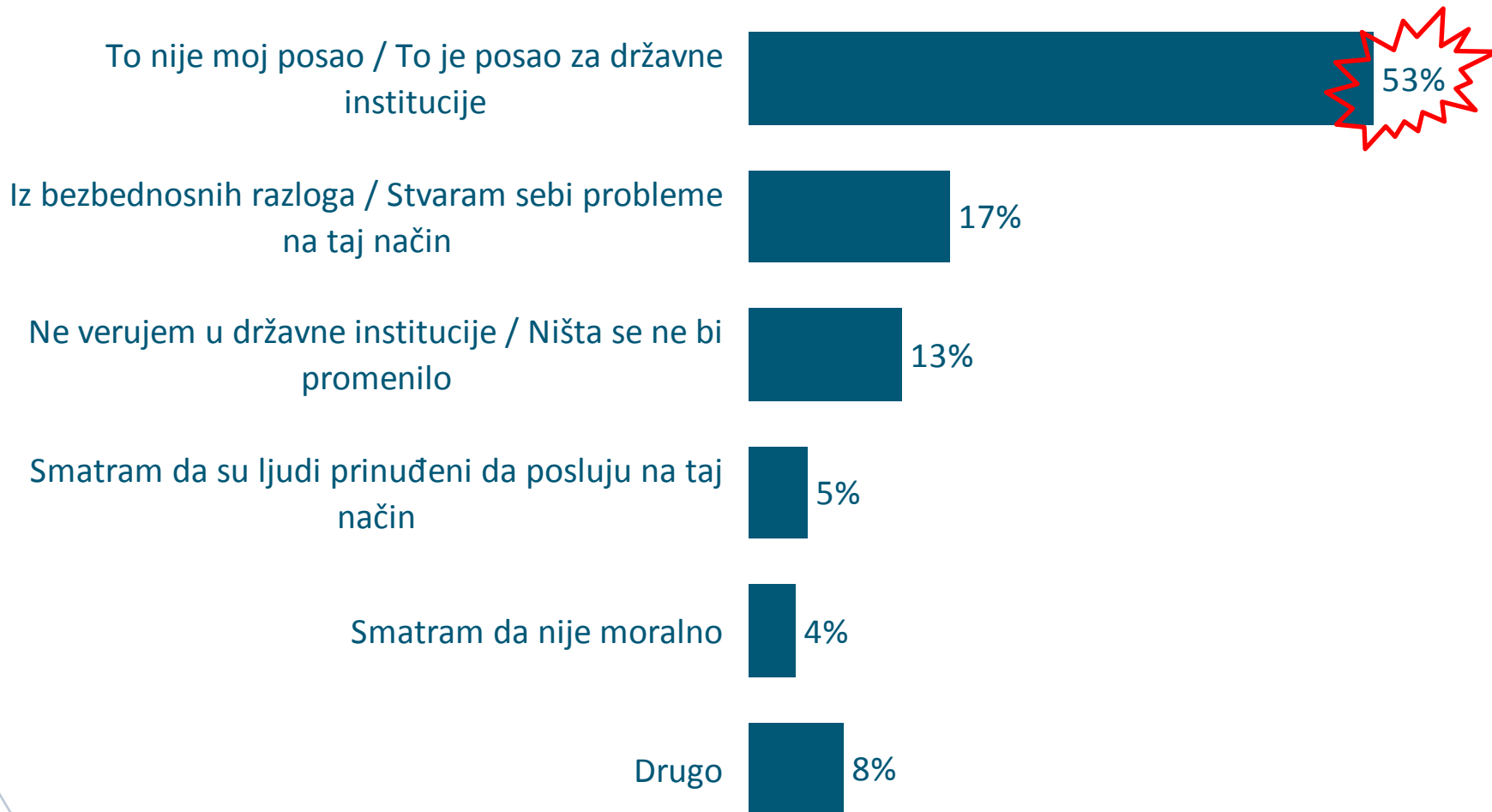
A da li biste, kada biste imali saznanja da neka konkurentska firma posluje u sivoj zoni, prijavili tu firmu nadležnim organima?

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Predstavnici privrednih subjekata ističu da prijavljivanje firmi koje posluju u sivoj zoni nije njihov posao, već posao za državne institucije.

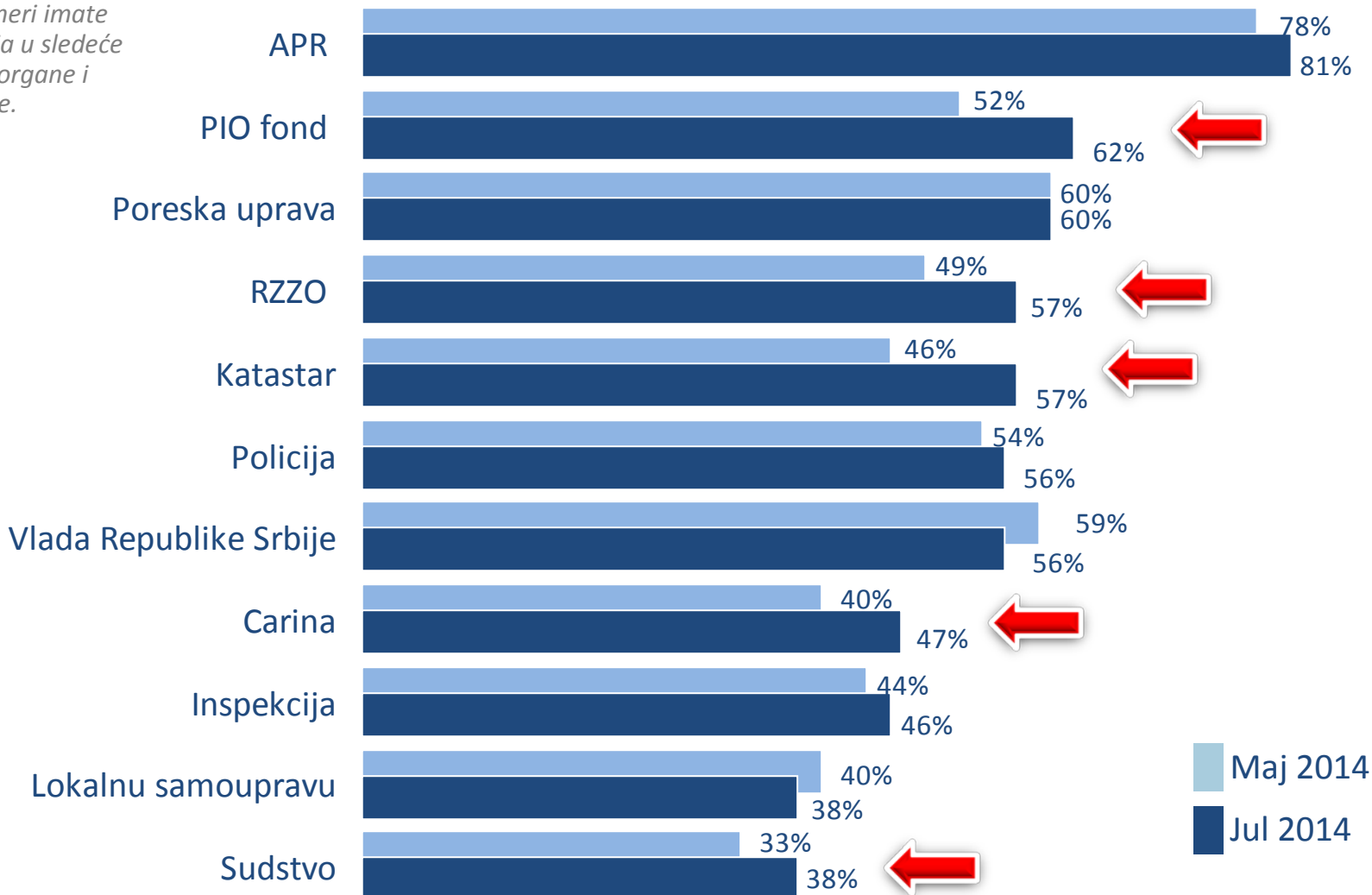
Zašto ne biste prijavili?

Baza: oni koji ne bi prijavili firmu nadležnim organima (60% od ciljne populacije)

Kada je reč o poverenju u institucije, APR se izdvojio kao institucija od najvećeg poverenja. U odnosu na prethodni period, poverenje u ispitivane institucije je sada nešto veće (izuzetak su vlada i lokalna samouprava)

U kojoj meri imate poverenja u sledeće državne organe i institucije.

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Suzbijanje sive ekonomije i investicije/pokretanje proizvodnje/zapošljavanje se nalaze u vrhu liste prioriteta nove vlade u cilju poboljšavanja uslova poslovanja za privredu. (Samo jul 2014)

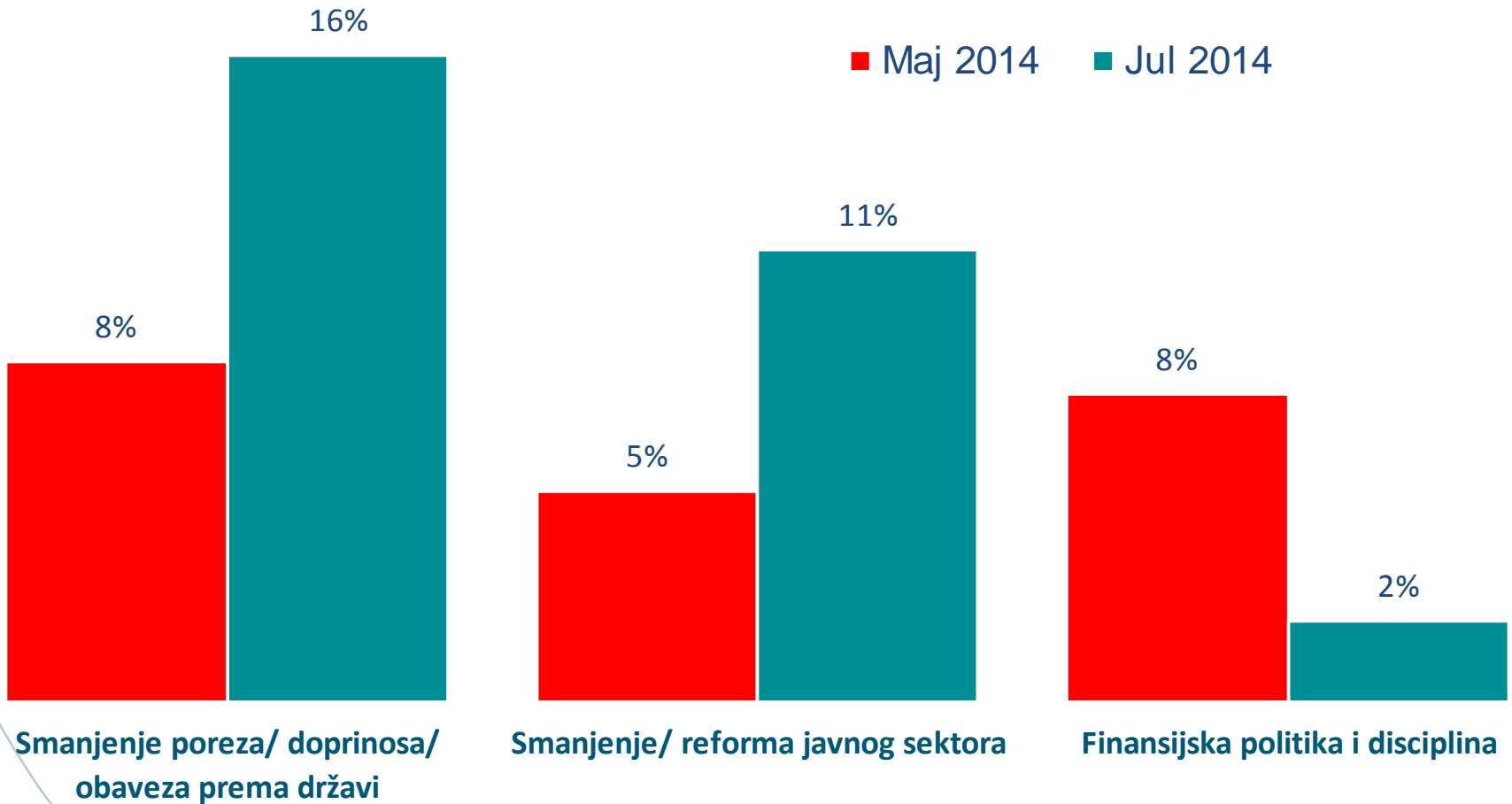
Šta po vashem mišljenju treba da bude prioritet nove Vlade da bi se poboljšali uslovi poslovanja za privredu?

Otvoreno
pitanje!

Lista prioriteta nove vlade u cilju poboljšavanja uslova poslovanja za privredu – najveće razlike u odnosu na prošli talas

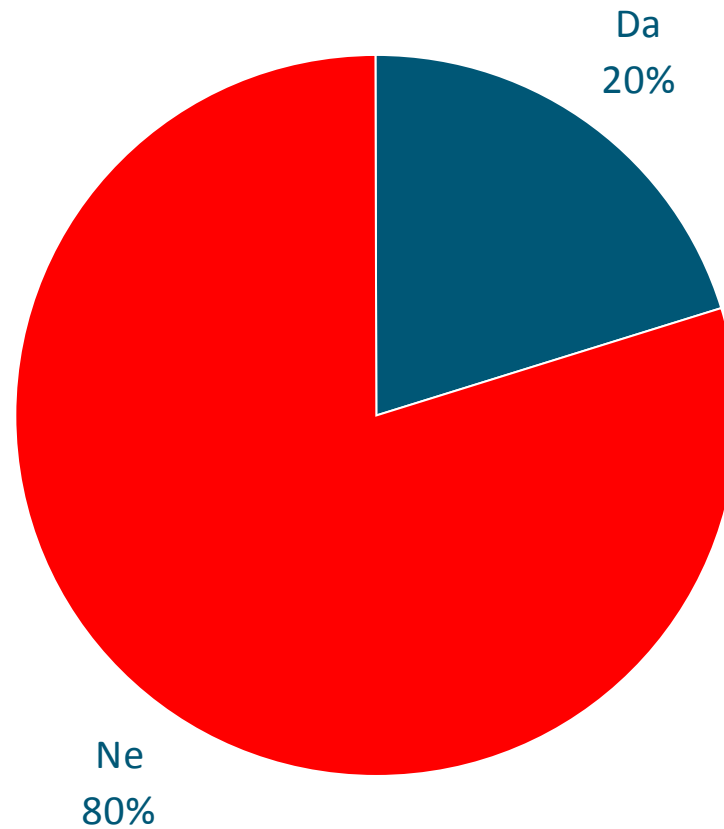
Šta po vashem mišljenju treba da bude prioritet nove Vlade da bi se poboljšali uslovi poslovanja za privredu?

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Svega petina predstavnika privrednih subjekata smatra da država pravilno raspolaže poreskim prihodima koje prikupi od građana i privrede.

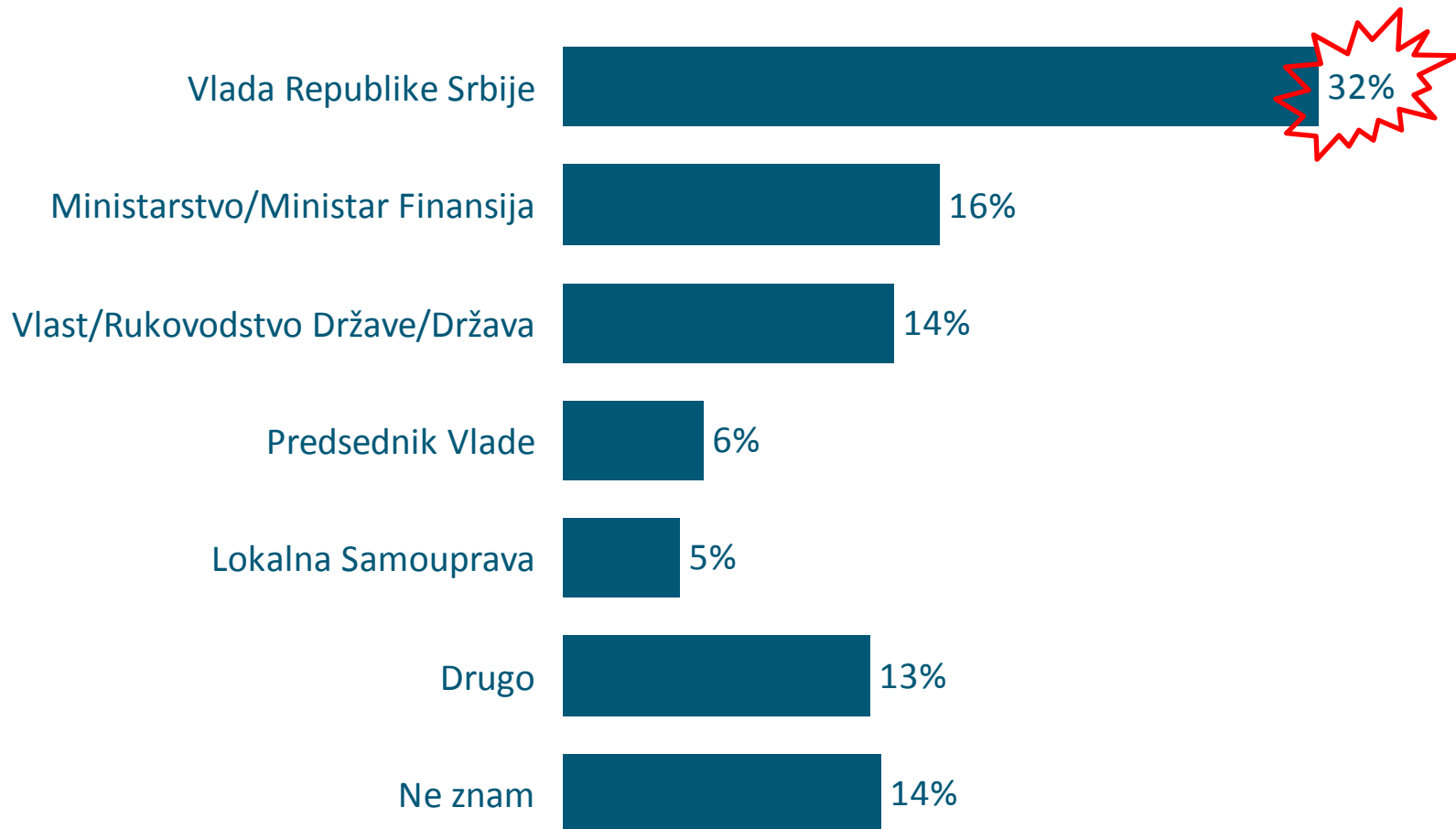
Da li smatrate da država pravilno raspolaže poreskim prihodima koje prikupi od građana i privrede?

Baza: Ukupna ciljna populacija(N=250)

Trećina privrednih subjekta smatra da je Vlada najodgovornija za neadekvatno trošenje budetkih sredstava

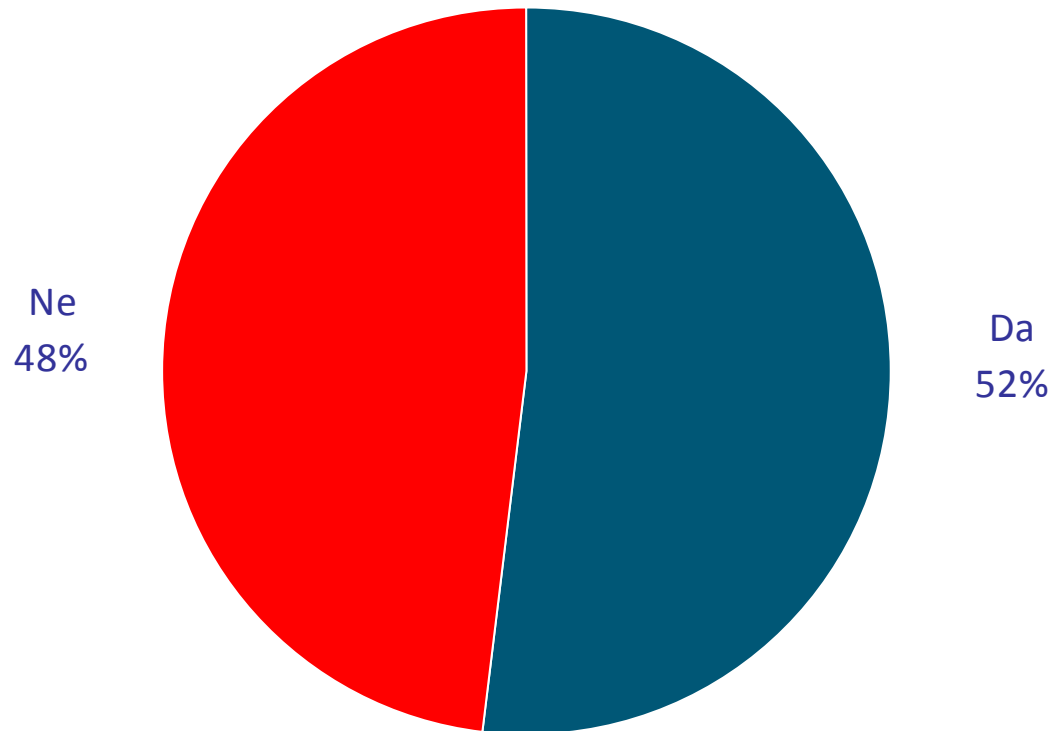
Ko je najodgovorniji za nepravilno trošenje para

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Svaki drugi predstavnik privrednih subjekata ističe da imaju zamerke na rad inspektora sa kojima su bili u kontaktu.

Kada razmislite o radu inspektora sa kojima ste bili u kontaktu u svom dosadašnjem radu, da li ima nešto što biste im zamerili?

Baza: Ukupna ciljna populacija (N=250)

Predstavnici privrednih subjekata ističu kukavičluk inspektora (kontrolišu samo male kompanije - one koje nemaju finansijsku moć ili političku zaštitu) kao najnegativniju stvar koju su primetili kod inspektora

Navešćemo neke od negativnih stvari koje ste možda primetili kod inspektora, molimo Vas da odaberete DVE koje ste primetili kod onih inspektora/inspekcija sa kojima ste bili u kontaktu.

**HVALA NA
PAŽNJI**